

Tekenen in de tijd 15

3-9 november 2019

Afgelopen zaterdag, op Allerzielen, was Erik Borgman in Den Bosch. Ruim vijftig studenten luisterden naar lezingen en gingen in gesprek over het Katholiek Sociaal Denken. Tussen de middag ging ruim de helft mee naar de eucharistieviering in de Sint Jan. Wat gebeurt hier?

Een van de mogelijke lezingen voor de viering van Allerzielen, de gedachtenis van de overledenen die de kerk afgelopen zaterdag vierde, is mijn favoriete stuk uit de Openbaring van Johannes: 'En ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde; de eerste hemel en de eerste aarde waren verdwenen en de zee bestond niet meer. En ik zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, van God uit de hemel neerdalen, gereed als een bruid die zich voor haar man heeft getooid' (Openbaring 21,1-2).

Ik was die zaterdag in Den Bosch. Voor de Stichting Thomas More, vroeger Radboud Stichting, sprak ik voor studenten uit uiteenlopende vakken over het Katholiek Sociaal Denken. Dorothy Day (1897-1980) noemde dit ooit 'het beste bewaarde geheim van de kerk' en veel is daar niet aan veranderd. De studenten leren via een bescheiden programma de traditie van het Katholiek Sociaal Denken beter kennen, spreken iemand op een verantwoordelijke positie in de samenleving voor wie deze traditie een inspiratie is en worden uitgenodigd na afloop hun ervaringen te delen. Ruim vijftig studenten hadden ingeschreven en er waren er zelfs nog meer. Zowel hun aantal als hun engagement gaven mij het gevoel dat God nog altijd bij de mensen woont en bezig is alles nieuw te maken (vgl. Openbaring 21,3 en 5).

Het programma bood ruimte om tussen de middag naar de eucharistieviering in de kathedraal te gaan. Meer dan de helft van de studenten deed dat – lang niet allemaal katholieken, overigens. We hoorden Jezus' belofte dat in het huis van zijn Vader ruimte voor velen is en dat Hij heenging om voor de zijnen een plaats te bereiden. We baden dat onze doden daar onderdak mochten vinden. Maar dankzij de aanwezigheid van de studenten drukte de viering voor mij ook uit dat wat ten dode opgeschreven lijkt, opnieuw tot leven kan komen. Socioloog Hans Boutelier heeft het 'pragmacratie' genoemd, het ontlopen van principiële vragen en het uitsluitend pragmatisch oplossen van problemen. Deze pragmacratie loopt vast: zie de crisis in landbouw, het onderwijs, de zorg, de bouw, en in de omgang met migranten en vluchtelingen. Studenten beseffen dit. De heilige Geest neemt de gelegenheid te baat en brengt de katholieke traditie en deze studenten via elkaar op een nieuwe manier tot spreken.

In onze eigen Huis van Dominicus waren bij het gedenken van de doden in gemis en verlangen de lichtjes die werden ontstoken een krachtig teken dat ieder mens van waarde is en op een unieke wijze laat zien wat menszijn betekent. Ze getuigen van de hoop dat wat van waarde is hoe dan ook in God bestand heeft en niet verdwijnt.

Komende donderdag, 7 november, is het feest van Willibrord, de patroon van de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland. De Nederlandse bisschoppen organiseren in de week rond het feest van hun vroegste voorganger verschillende mogelijkheden om te bidden voor roeping tot het diaconaat, het priesterschap en het religieuze leven. Voor mij als lekendominicaan, en niet alleen voor mij, heeft dit iets ongemakkelijks. Wij zijn lekendominicaan uit roeping en onze dominicaanse activiteiten, ook die voor het Huis van Dominicus, zijn onze manier op Gods roeping in gaan. Deze manier past echter slecht in het gebruikelijke schema. Zaterdag in Den Bosch noemde mijn medespreker, diaken Embregt Wever die als veertiger theologie ging studeren en gewijd werd, zichzelf geen late roeping, maar een late luisteraar. Ik denk geregeld dat de kerk moeite heeft te zien en te horen waar en hoe vandaag de dag roepingen gestalte krijgen. De kerk is wat dit betreft een late luisteraar. Niettemin zal ik deze week ook bidden om leken die zich aansluiten bij religieuze families en leken die zich toewijden aan de voortgang van kerk en van geloof. Zonder dezulken wordt het met het Huis van Dominicus nooit wat.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus